

GEMEENTE STEENBERGEN

in steenbergen staat u sterk

UITVOERINGSPROGRAMMA DUURZAAMHEID 2016-2018 Gemeente Steenbergen

Duurzaamheidsnota,
Convenant Duurzaam Bouwen en de
Gemeentelijke Duurzaamheidsindex

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Gemeentelijke duurzaamheidsindex GDI	1
Leeswijzer	4
1 Communicatie als cruciaal onderdeel.....	5
2 Duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering	6
2.1 Extra projecten en activiteiten.....	7
3 Duurzaam ontwikkelen en bouwen	9
3.1 Extra projecten en activiteiten	10
4.1 Duurzaam beheren: Afval	12
4.1.1 Extra projecten en activiteiten.....	12
4.2 Duurzaam beheren: Water	13
4.2.1 Extra projecten en activiteiten.....	14
4.3 Duurzaam beheren: Groen	15
4.3.1 Extra projecten en activiteiten.....	15
5 Duurzaam ondernemen/duurzame mobiliteit	17
5.1 Extra projecten en activiteiten.....	17
6 Duurzaam wonen en leven.....	19
7 Duurzame energieopwekking	20
7.1 Extra projecten en activiteiten.....	20
8 Sociale duurzaamheid (extra).....	23
8.1 Minima	23
8.2 Onderwijs	24
8.3 Sociale zekerheid	25
8.4 Gender gelijkheid	26
8.5 Gezondheid.....	26
8.6 Sport	28
8.7 Burgerparticipatie	29
8.8 Veiligheid.....	30
8.9 Werkloosheid	31
8.10 Jeugdwerkloosheid.....	31
8.11 Werkgelegenheid	32
8.12 Solvabiliteitsratio Eigen Vermogen/Vreemd vermogen	33
8.13 Heffingen (OZB-tarief).....	34
Bijlage: SMART Overzicht projecten/acties.....	34

Inleiding

Op 31 mei 2012 heeft de gemeenteraad van Steenbergen de Duurzaamheidsnota Steenbergen 2012–2020 vastgesteld. In de nota is beschreven hoe de gemeente Steenbergen op een structurele en integrale manier werkt aan een leefbare samenleving waarin mensen in hun basisbehoeften kunnen voorzien, zonder dat de basisbehoeften van toekomstige generaties in het gedrang komen.

In de Duurzaamheidsnota Steenbergen zijn de ambities voor 2020 vastgelegd, verdeeld over zeven duurzaamheidsthema's. Om invulling te geven aan de ambities is tegelijk met de vaststelling van de Duurzaamheidsnota een werkprogramma voor 2012 en 2013 vastgesteld. Na afloop van dit eerste programma is een tweede werkprogramma (2014 – 2015) vastgesteld. Aan de uitvoering van de twee werkprogramma's is de afgelopen periode door verschillende afdelingen binnen de ambtelijke organisatie gewerkt.

Inmiddels is duurzaamheid breder verankerd in de gemeentelijke organisatie en heeft het gemeentebestuur (raad en/of college) in diverse documenten haar duurzaamheidsambities verdiept (Convenant Duurzaam Bouwen) en verbreed (GDI). Het gaat concreet om de volgende documenten:

- Het Convenant Duurzaam Bouwen West-Brabant: dit regionale convenant is op 15 mei 2014 door de wethouder Milieu getekend;
- Het collegeprogramma 2014–2018 en de bijbehorende beleidsagenda: Een belangrijk duurzaamheidsaspect in deze agenda is de gemeentelijke duurzaamheidsindex (GDI), waarmee de duurzaamheid van een gemeente landelijk wordt gemeten. Het gemeentebestuur wil de GDI gebruiken om in 4 jaar tijd binnen de top 100 van Nederland te komen.

Daarnaast zijn in de Regionale EnergieAgenda energieprojecten opgenomen die grotendeels aansluiten bij het beleid van Steenbergen.

Bij de voorbereiding van het nieuwe Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid (2016–2018) is rekening gehouden met bovengenoemde uitgangspunten. Per thema uit de Nota Duurzaamheid is in beeld gebracht:

- Wat de huidige stand van zaken is (uitvoering 2014–2015);
- Welke projecten en acties voortvloeien uit de ambities van de Duurzaamheidsnota;
- Welke extra projecten en acties voortvloeien uit het Convenant Duurzaam Bouwen en de GDI-ambities van de raad/college voor wat betreft onderwerpen, die een overlap hebben met de thema's uit de Duurzaamheidsnota (de 'planet' onderwerpen).

Omdat de GDI breder van opzet is dan de oorspronkelijke Duurzaamheidsnota, is een extra duurzaamheidsthema toegevoegd (8. Sociale duurzaamheid) en is het thema Duurzaam Ondernemen uitgebreid met duurzame mobiliteit.

In de bijlage bij het Uitvoeringsprogramma is in afzonderlijke spreadsheets aangegeven wat het Uitvoeringsprogramma betekent t.a.v. het benodigde budget.

De Gemeentelijke DuurzaamheidsIndex (GDI) verdient enige toelichting. Daarom is onderstaand uiteengezet hoe de GDI werkt en wat de ambities van de gemeenteraad op dit vlak betekenen.

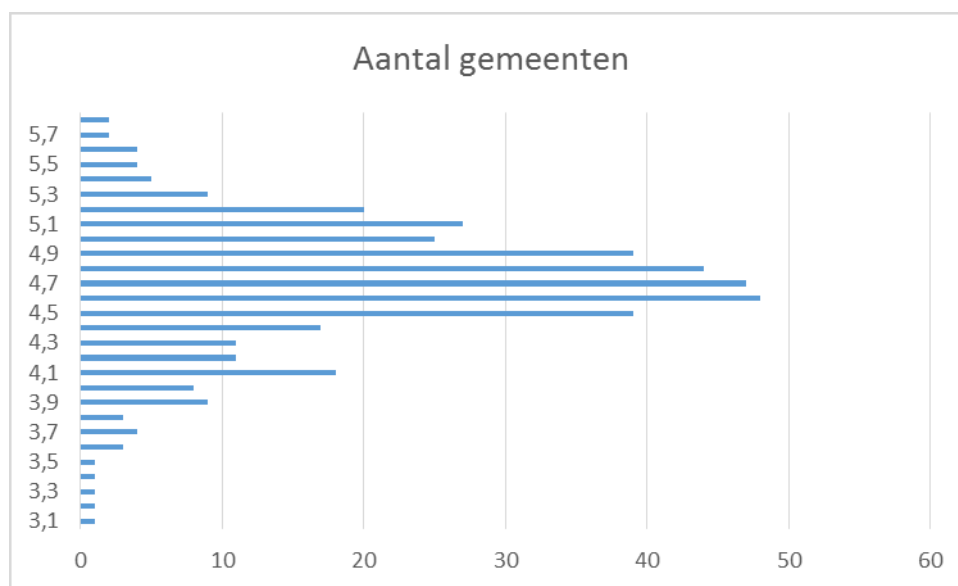
Gemeentelijke duurzaamheidsindex GDI

De Gemeentelijke duurzaamheidsindex (GDI) is een initiatief van de landelijke Stichting Duurzame Samenleving. Dit is een particulier initiatief dat zich ten doel stelt om de ontwikkeling naar een duurzame samenleving te bevorderen. Zij wil daar vooral toe bijdragen door middel van de zelf ontwikkelde Sustainable Society Index – SSI – die aan

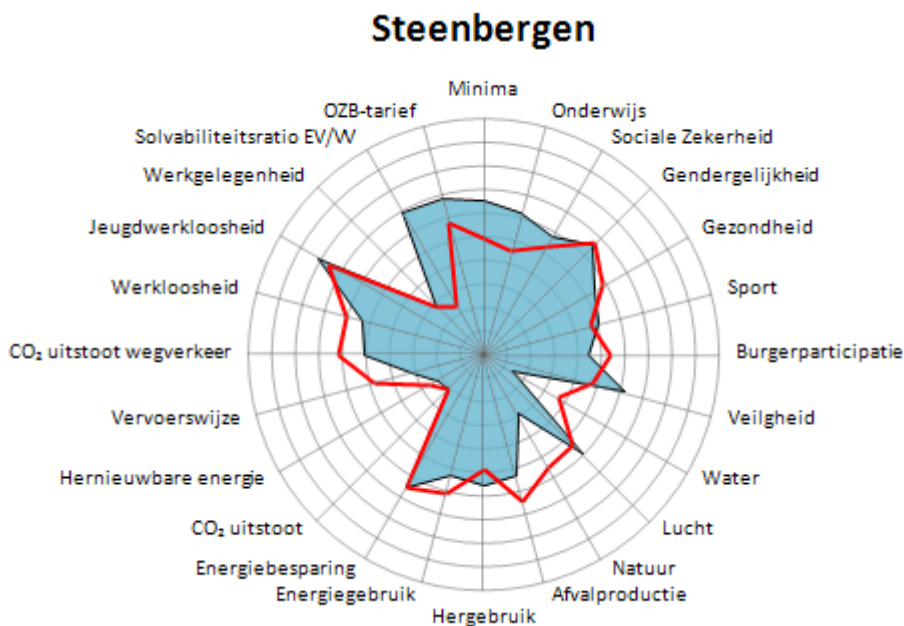
de hand van een bescheiden aantal indicatoren het niveau van duurzaamheid meet in de gehele wereld, dat wil zeggen voor 151 landen, waar 99% van de wereldbevolking woont. De SSI verschijnt elke twee jaar; de meest recente editie is de SSI-2012.

Begin 2014 is de eveneens door de Stichting ontwikkelde GDI gepresenteerd. Deze index, beschikbaar voor alle ruim 400 gemeenten in Nederland, meet hoe duurzaam elke gemeente is aan de hand van een set van indicatoren. Net als de SSI zal er elke twee jaar een nieuwe versie van de GDI worden gepresenteerd.

Voor alle indicatoren die gebruikt zijn in de GDI, zijn landelijk cijfers beschikbaar, bijvoorbeeld bij het CBS. Op basis van deze gegevens is een score per indicator en een gemiddelde score (de GDI) per gemeente berekend. De GDI van de gemeente Steenberg (2014) bedraagt 4,7. Uit onderstaande grafiek kan worden afgeleid dat de gemeente Steenberg met deze score aardig in de middenmoot uitkomt.

De score per indicator kan worden afgeleid uit onderstaand diagram.

Ter toelichting: het middelpunt van het spinnenweb geeft een score 0 weer (geen duurzaamheid). De buitenste cirkel geeft de score 10 weer (volledige duurzaamheid). De rode lijn geeft de gemiddelde scores van alle 403 Nederlandse gemeenten weer. Het blauwe gebied geeft aan hoe Steenbergen scoort (september 2014). Voor sommige thema's scoort Steenbergen beter dan het landelijke gemiddelde; voor andere thema's scoort Steenbergen slechter.

Om te behoren bij de top 100 van Nederland, moet de gemiddelde score van Steenbergen in elk geval stijgen tot 4,9 – 5,0. Wanneer alle gemeenten in Nederland investeren in duurzaamheid ligt de lat uiteraard hoger. Om beter gerichte acties uit te kunnen zetten wordt de doelstelling vanuit het collegeprogramma omgezet naar de doelstelling om minimaal een score van 5,0 te behalen.

De gebruikte gegevens waarmee de GDI (in 2014) is/wordt bepaald, zijn helaas niet altijd even recent en/of gemeente specifiek. Bovendien kan de gemeente in veel gevallen maar in beperkte mate invloed uitoefenen op de gegevens die horen bij een bepaalde indicator. Een voorbeeld hiervan is de biologische kwaliteit van het oppervlaktewater die maar in beperkte mate beïnvloedbaar is door de gemeente. De uiteindelijke scores blijven ook vaak afhankelijk van gedrag van inwoners en bedrijven ondanks de inzet van de gemeente.

Uit het voorgaande volgt dat het lastig is om aan te geven wat exact nodig is om aan de ambitie van het gemeentebestuur te voldoen. In dit document wordt toch een poging gedaan, door per indicator aan te geven:

- Welke gegevens de basis vormen voor de score;
- Wat de stand van zaken is ten aanzien het onderwerp dat hoort bij de betreffende indicator;
- Welke acties in gang gezet kunnen worden om de score te verbeteren. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op 'het laaghangend fruit': met de meest voor de hand liggende acties wordt geprobeerd een zo hoog mogelijk resultaat te behalen. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat de extra acties zeker zullen leiden tot een verbetering van de score, maar dat geen enkele zekerheid kan worden gegeven over het bereiken van de ambities van de gemeenteraad.

Leeswijzer

Rekening houdend met het voorgaande is het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016–2018 in de volgende hoofdstukken uitgewerkt. Hierbij is de nummering aangehouden die in de Duurzaamheidsnota Steenbergen is gehanteerd. Per thema is aangegeven:

- Wat de huidige stand van zaken is (uitvoering 2014–2015);
- Welke projecten en acties voortvloeien uit de ambities van de Duurzaamheidsnota;
- Welke extra projecten en acties voortvloeien uit het Convenant Duurzaam Bouwen en de GDI-ambities van de raad.

Omdat de GDI-index breder van opzet is dan de Duurzaamheidsnota Steenbergen en ook sociale thema's omvat, is Sociale Duurzaamheid als een apart hoofdstuk toegevoegd.

Voor zover het gaat om projecten en acties die voortvloeien uit de GDI-index is telkens aangegeven wat de huidige score van Steenbergen is, in relatie tot de gemiddelde score van alle gemeenten. Hierbij is het goed om te weten dat voor elk onderwerp gescoord kan worden van 0 (zeer slecht) tot 10 (zeer goed).

1 Communicatie als cruciaal onderdeel

Ambities 2020:

Zowel de interne als externe doelgroepen:

- weten wat het duurzaamheidsbeleid van de gemeente inhoudt;
- zijn zich bewust van het feit dat zij er een bijdrage aan kunnen leveren en weten wat de mogelijkheden hiervoor zijn;
- zijn bereid om deze bijdrage ook daadwerkelijk te leveren.

Uitvoering 2014-2015:

- Interne en externe communicatie over uitvoering van de acties van het werkprogramma Duurzaamheid 2014-2015 en deelname landelijke campagnes zoals de Landelijke opschoonweek (zwerfvuil) en de boomplantdag vindt plaats. Voor het vervolg is het raadzaam om aan het begin van het jaar een overzicht met communicatiemomenten te maken, waarbij samen met de actietrekkers in een vroegtijdig stadium van de uitvoering van de actie bekeken wordt hoe de communicatie wordt aangepakt;
- Algemene informatieverstrekking vindt plaats via de gemeentelijke website over duurzaamheidsonderwerpen zoals 'Doe de Zonnescan' (een initiatief van de provincie Noord-Brabant), het Nationaal Energiebespaar Fonds (onderdeel van het Energieakkoord) en de gemeentelijke duurzaamheidslening;
- In de Special Duurzaamheid van de Steenbergse bode is een paginagrote publicatie geplaatst over allerlei zaken aangaande duurzaamheid (in Steenbergen);
- Door het college is ten behoeve van communicatieactiviteiten de slogan 'Steenbergen, Samen Sterk in Duurzaamheid!' vastgesteld. Deze slogan moet nog wel consequenter worden toegepast;
- Naar aanleiding van een idee dat is ingediend bij de ideeënbus 'Duurzamere bedrijfsvoering' zal nog verder worden ingezet op afvalscheiding in het gemeentehuis. Overigens vindt de afvalscheiding al redelijk goed plaats;
- Door middel van een relatiegeschenk (dvd en boek) wordt aandacht geschonken aan de ijsvogel, de ambassadeur voor de biodiversiteit in Steenbergen.

Projecten en acties 2016–2018 :

- Opstellen overzicht communicatiemomenten samen met de projecttrekkers aan het begin van de uitvoering van het project/actie;
- Uitvoeren communicatieactiviteiten Duurzaamheid op basis van de planning.

2 Duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering

Ambities 2020:

- De gemeentelijke inkoop en aanbesteding voldoet volledig aan de landelijke duurzaamheidscriteria (vanaf 2015).
- De gemeentelijke organisatie werkt duurzaam en 100% klimaatneutraal, onder meer door de inkoop van groene energie.
- Nieuwe gemeentelijke gebouwen worden energieneutraal gebouwd (in elk geval vanaf 2018). In de aanloop hier naar toe wordt uitgegaan van een energieprestatie (EPC) die 20% beter is dan de wettelijke norm. Daarbij wordt gestreefd naar een GPR score van gemiddeld 7.
Consequentie hiervan is wel dat de investeringskosten van de nieuw te bouwen accommodaties aanzienlijk zullen stijgen. Verder zal het ook invloed gaan hebben op de onderhoudskosten.
- Zo mogelijk worden nieuwe gemeentelijke gebouwen zo flexibel gebouwd, dat zij eventueel ook nog voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt.

Uitvoering 2014–2015:

- De duurzaamheidsambities zijn inmiddels verankerd in het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Steenbergen. Dit betekent dat bij inkoop- en aanbestedingstrajecten de landelijke duurzaamheidscriteria worden toegepast. In sommige trajecten wordt ook de Social Return on Investment (SROI) meegenomen. Dit is afhankelijk van het product of de dienst waar het om gaat;
- De gemeente Steenbergen koopt collectief gas en elektriciteit in. Door collectief in te kopen is het mogelijk om Europees aan te besteden waardoor goedkoop ingekocht kan worden. Met de Europese aanbesteding wordt grijs gas en elektriciteit ingekocht. Daarna vindt verduurzaming hiervan plaats middels een aparte aanbesteding.
De inkoop van groen gas is geregeld met certificaten. Gekozen is voor de VER-Gold Standard, waarbij de inkoop van groen gas leidt tot investering in duurzame energieprojecten. Eisen waaraan Gold Standard projecten moeten voldoen zijn: alleen duurzame energie- en energie efficiency projecten komen in aanmerking, die voor de lange termijn voordelen brengen voor het desbetreffende land en klimaat. Hierbij wordt ook gekeken naar de sociale aspecten van een project, zoals werkgelegenheid. Een extra eis is dat een project alleen kan worden gerealiseerd met behulp van de opbrengsten uit de Gold Standard rechten. Het is niet helemaal duidelijk of dit de meest duurzame vorm van gasinkoop is. De inkoop van elektriciteit (2.450 MWh per jaar) is geregeld via een collectief waar de gemeente Steenbergen en Oud Beijerland zich bij hebben aangesloten. Er is voor gekozen om de elektriciteit te vergroenen op basis van Garanties van oorsprong (waterkracht afkomstig uit Scandinavië);
- Er is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van de aanschaf van elektrisch(e) gemeentelijke voertuig(en). Vanwege de beperkte actieradius van de beschikbare modellen (60 km per dag) is hier niet voor gekozen. Inmiddels is de aanschaf van rollend materieel tijdelijk helemaal stop gezet en staan er geen investeringen op de planning. Wanneer dit verandert, zal wel gekeken worden naar duurzame opties;
- De verduurzaming van de openbare verlichting volgens het Lichtprogramma is een lopend traject. Bij nieuwe verlichting en aanpassing van de bestaande verlichting wordt standaard LED toegepast. Inmiddels zijn 1.000 van de 5.700 lichtmasten vervangen. Ook wordt verlichting waar mogelijk gedimd en worden in nieuwe situaties Cradle-to-cradle lichtmasten toegepast;

- Energiebesparingsmaatregelen worden opgenomen in de onderhoudsplanningen van de gemeentelijke gebouwen (terugverdientijd < 5 jaar);
- Er zijn zonnepanelen geïnstalleerd op gemeenschapshuis/sporthal 't Cromwel, sporthal de Buitelstee, het gemeentehuis, de gemeentewerkplaats en cultureel centrum Dinteloord. In 2014 is hiermee 68.100 kWh opgewekt (ongeveer voor 20 huishoudens elektriciteit). Het gemeentebestuur wil meer zonnepanelen op de gemeentelijke gebouwen. Op basis van een overzicht van het technisch potentieel moet onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn;
- In gemeenschapshuis/sporthal 't Cromwel (Steenbergen) en de Buitelstee (Dinteloord) zijn bewegingssensoren/daglichtdetectoren aangebracht.

Projecten en acties 2016–2018:

- Duurzaam inkopen en aanbesteden (regulier werk);
- Onderzoek verdere verduurzaming energie-inkoop;
- Onderzoek naar duurzame(re) bedrijfsvoertuigen;
- Verduurzaming openbare verlichting (regulier werk);
- Energiebesparing bij gemeentelijke gebouwen (bijvoorbeeld: de aanpak van sporthal de Buitelstee door o.a. isolatie van de buitenschil en warmteterugwinning);
- Duurzame energie opwekking (zon-PV) bij gemeentelijke gebouwen (reeds gepland, collegeprogramma MR3a);

2.1 Extra projecten en activiteiten

De gemeente Steenbergen heeft op 15 mei 2014 het regionale Convenant Duurzaam Bouwen ondertekend. Dit convenant is gebaseerd op de toepassing van het instrument GPR waarmee de duurzaamheidsscore van gebouwen in beeld kan worden gebracht voor wat betreft materiaalgebruik, gezondheid en binnenmilieu, energie, water, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. In het Convenant gaat het concreet om het hanteren van het ambitieniveau (een gemiddelde score van 7,5 voor alle duurzaamheidsonderdelen en daarbinnen een score van 8 voor het onderdeel Energie). Het Convenant is onder andere van toepassing op de gemeentelijke gebouwen (de taken van de gemeente die niet alleen betrekking hebben op de eigen gebouwen maar op alle in het convenant opgenomen bouwactiviteiten (renovatie of nieuwbouw) met een omvang groter dan € 25.000,00, zijn onder 3.1. Duurzaam Ontwikkelen en Bouwen opgenomen).

Taak:

- De gemeente vervult een voorbeeldfunctie en zal – mede om die reden - het Convenant toepassen bij eigen nieuwbouw- en renovatieprojecten met een omvang groter dan € 25.000,00.

Om voor wat betreft de gemeentelijke gebouwen te voldoen aan het Convenant Duurzaam Bouwen dienen de volgende acties te worden uitgevoerd:

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Bij renovatie van gemeentelijke accommodatie, de huidige GPR score van het gebouw bepalen en daarnaast een overzicht opstellen van de te treffen maatregelen met een kosten-baten analyse om de GPR-score te verbeteren conform het Convenant. Ook in beeld brengen wat de meerkosten in verband met het voldoen aan het Convenant zijn ten opzichte van het Bouwbesluit. Daarna volgt besluitvorming over de te treffen maatregelen;
- Bij nieuwbouw gemeentelijke accommodatie, op basis van het ontwerp-bouwplan de meerkosten in verband met het voldoen aan het Convenant in beeld brengen

ten opzichte van het Bouwbesluit. De uitkomst van dit onderzoek maakt onderdeel uit van de voorbereiding van de besluitvorming over de eventuele nieuwbouw.

3 Duurzaam ontwikkelen en bouwen

Ambities 2020:

- Bij nieuwe grootschalige ontwikkelingen in Steenbergen wordt de 'people, planet, profit'-gedachte structureel toegepast (duurzaamheidstoets).
- Nieuwe woningen worden energieneutraal gebouwd (vanaf 2020). In de aanloop naar 2020 wordt rekening gehouden met en zo mogelijk geanticipeerd op de aanscherping van de energieprestatienormen.
- Bij nieuwbouwprojecten wordt het toetsingsinstrument GPR gepromoot en gebruikt (ook bij de gemeentelijke projecten). Gestreefd wordt naar een GPR-score van 7,0 voor de volgende thema's: materiaalgebruik, gezondheid en binnenmilieu, energie, water, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde.
- Bestaande woningen hebben (gemiddeld genomen) een energielabel van C of minder.
- Op de naleving van de wettelijke duurzaamheidseisen (bv. energieprestatienorm) en eventueel anderszins vastgelegde duurzaamheidsafspraken wordt structureel toegezien.
- Samen met de woningcorporaties wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van innovatieve woon- en leefconcepten (bv. via een innovatieplatform Wonen en Leven).
- Samen met de woningcorporaties is voor een aantal daarvoor in aanmerking komende buurten in de gemeente Steenbergen een integrale ketenvisie opgesteld.

Uitvoering 2014–2015:

- Bij ruimtelijke initiatieven wordt de zogenaamde duurzaamheidsladder in het Besluit ruimtelijke ordening toegepast, bijvoorbeeld meedenken over geschikte locaties in relatie tot zuinig ruimtegebruik. De pilot duurzaamheidstoets heeft niet plaatsgevonden vanwege het ontbreken van concrete nieuwe grootschalige ontwikkelingen;
- Een belangrijke ontwikkeling waar duurzaamheid volledig uitgangspunt is, is de invulling van AFC Nieuw Prinsenland. Door een clustering van bedrijven uit en gelieerd aan agro- en foodsector en glastuinbouw wordt gestreefd naar een symbiose waar (rest)stromen onderling worden benut (biobased economy). Er wordt onder meer gewerkt aan c.q. nagedacht over het hergebruik van restwarmte, het hergebruik van proceswater van de suikerfabriek, de winning van groen gas (biovergistingsinstallaties SuikerUnie) en de afvang en het transport van CO₂ ten behoeve van de glastuinbouw;
- De gemeente Steenbergen heeft het regionale Convenant Duurzaam Bouwen ondertekend. Dit Convenant is gebaseerd op de toepassing van het instrument GPR waarmee de duurzaamheidsscore van gebouwen in beeld kan worden gebracht;
- Afstemming/samenwerking met woningcorporaties over duurzaamheid in het kader van energiebesparende maatregelen vindt plaats. Een lopend initiatief daarbij is het winkelconcept van Reimarkt, waar woningeigenaren die aan de slag willen met hun eigen woning, worden ontzorgd. Reimarkt heeft een (online) winkel waar 'woningverduurzaming' verkocht wordt. Dit initiatief wordt uitgevoerd in samenwerking met Stadlander.
- Bij sommige projecten wordt korting op de grondprijs gegeven als een gebouw een goede GPR-score (op basis van de Duurzaamheidsnota) heeft;
- In de regio wordt gebruik gemaakt van de VNG Ondersteuningsstructuur waarbij lokale energie initiatieven (gericht op particuliere woningeigenaren) worden

ondersteund. De gemeente Steenberghe neemt bestuurlijk en ambtelijk deel aan de stuurgroep, respectievelijk het expertteam dat aanvragen moet beoordelen. De Stuurgroep Regionale Allianties heeft in maart opdracht verleend voor het uitvoeren van de plannen van aanpak voor projecten voor verduurzaming van woningen in West-Brabant van Energiek Moerdijk, Duurzaam Drimmelen en CO3 (een samenwerkingsverband tussen BRES, DECAB en Werkgroep Duurzaam Etten-Leur);

- In het kader van de VNG Ondersteuningsstructuur wordt er ook een digitaal energieloket voor de regio ontwikkeld;
- Aan de duurzaamheidslening is bekendheid gegeven (website, special duurzaamheid in bode, duurzaamheidsbeurs). Er zijn vier aanvragen ontvangen. (Zie in het vervolg de tekst over Duurzaamheidsleningen onder het thema 'Duurzame energieopwekking');
- Informatie over duurzaam bouwen wordt (via de website) gegeven door middel van een boekje waarin duurzame maatregelen zijn beschreven. Ook wordt via de website informatie verstrekt aan inwoners over bijvoorbeeld het gebruik van de zonatlas, de duurzaamheidslening en de landelijke energiebespaarlening;

Projecten en acties 2016–2018:

- Continueren toepassing duurzaamheidsladder in het Besluit ruimtelijke ordening bij ruimtelijke initiatieven (regulier werk);
- Continueren afstemming/samenwerking met woningcorporaties op het gebied van energiebesparende maatregelen, duurzaam bouwen;
- Verdere ondersteuning regionale initiatieven gericht op energiebesparing bij particuliere woningbouw (VNG Ondersteuningsstructuur);
- Communicatie duurzaam bouwen (o.a. verwijzen naar de energielabelverkenner, zonatlas, duurzaamheidslening, landelijke energiebespaarlening).

3.1 Extra projecten en activiteiten

Het regionale Convenant Duurzaam Bouwen is niet alleen van toepassing op gemeentelijke gebouwen. De overige taken van de gemeente zijn hieronder op een rij gezet.

Taken:

- Opnemen eisen in koopovereenkomst bij overdracht en/of uitgifte grond;
- Uitwerken duurzaamheidsthema's op stedenbouwkundig niveau;
- Toezicht en steekproefsgewijze controle naleving convenant;
- Communicatie GPR richting vrije kavelbouwer;
- Aanwijzing gemeentelijke contactpersoon GPR en duurzaam bouwen;
- Opleiding/training GPR-methode voor betrokken afdelingen.

Stand van zaken:

- Bij sommige projecten wordt korting gegeven op de grondprijs wanneer een gebouw wordt gerealiseerd met een goede GPR-score;
- In het grondprijsbeleid, vastgesteld door de raad op 19 juni 2014, is bepaald, dat het stellen van eisen aan de duurzaamheid en energiebesparende maatregelen aan de woning, kan leiden tot een lagere grondprijs;
- Bij ruimtelijke initiatieven wordt wel meegedacht over bv. geschikte locaties in relatie tot het hergebruik van reststromen (AFC Nieuw Prinsenland), zuinig ruimtegebruik e.d.. Duurzaamheid krijgt op stedenbouwkundig niveau echter nog niet de aandacht die past bij de ambities uit het Convenant Duurzaam Bouwen;

Om volledig te voldoen aan het Convenant Duurzaam Bouwen dienen – naast de taak voor de gemeentelijke gebouwen – de volgende acties te worden uitgevoerd:

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Het opstellen van een instructie over de GPR voor de (beleids)medewerkers binnen de afdelingen Beleid, Publiekszaken en Beheer, die bij de uitvoering van het Convenant betrokken zijn. De instructie beschrijft de 'workflow' van de gemeente in het voor- en natraject van bouwontwikkelingen, en de rol van GPR hierin (Grondzaken-RO-BWT vergunning-BWT toezicht). Deze instructie in het werkoverleg kort presenteren;
- Per te verkopen bouwkwavel overwegen of de GPR-ambitie uit het Convenant Dubo word toegepast;
- Borgen dat duurzaamheidsexpertise aanwezig is bij stedenbouwkundig overleg;
- Indieners van omgevingsvergunningaanvragen voor bouwactiviteiten met een omvang groter dan € 25.000,00, vragen GPR gegevens aan te leveren van het te bouwen object;
- Steekproefsgewijs controleren van de GPR-berekeningen (10% van aantal omgevingsvergunningaanvragen) op de naleving van het convenant (dat is lastig want het realiseren van de in het Convenant genoemde GPR-scores van 7,5 en daarbinnen een 8 voor Energie is niet afdwingbaar).
- Flyer/boekje met informatie uitreiken aan alle vrije kavelbouwers;
- Informatietekst maken voor de gemeentelijke website;
- Informatiebrief aan architecten en aannemers sturen;
- Informatiebrief naar woningcorporaties sturen.
- De medewerkers die het meest te maken krijgen met de GPR (in regionaal verband) laten deelnemen aan een training.

4.1 Duurzaam beheren: Afval

Ambities 2020:

- Huishoudelijk afval wordt in Steenbergen gescheiden ingezameld, waarbij zoveel mogelijk wordt voldaan aan de landelijke doelstellingen per fractie.
- De ingezamelde fracties worden zo duurzaam mogelijk verwerkt (bv. recycling of energieopwekking).

Uitvoering 2014–2015:

- In Steenbergen wordt continu gewerkt aan een verdere verduurzaming van de afvalinzameling en –verwerking. In 2014 is een pilot met een papiercontainer aan huis uitgevoerd. Deze aanpak wordt de komende tijd gemeentebreed uitgerold. Ook op de milieustraat is een verdergaande scheiding doorgevoerd (vetinzameling in 2014, gescheiden glaszameling bont-wit 2013);
- De verwerking van restafval en GFT-afval is in 6 percelen via Midwaste aanbesteed. De gemeente Steenbergen nam deel aan het Saver+ perceel. Dit perceel bestaat uit 9 regionale gemeenten. Het nieuwe contract gaat in 2017 in. Energie en duurzaamheid zijn als criteria meegenomen in de aanbesteding. Ook de verwerking van kunststof verpakkingsafval is op dezelfde wijze aanbesteed. Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor zowel de inzameling als de verwerking van kunststof verpakkingsafval;
- Er wordt een Afvalstoffenbeleidsplan voorbereid en waar mogelijk wordt hierin samen met de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht opgetrokken. Het regionale doel is max. 150 kg restafval per inwoner in 2017 en afvalloos in 2030. Landelijke doelstelling is 100 kg restafval per inwoner in 2020 en 30 kg in 2025. Om dit te realiseren wordt ingezet op steeds verdergaande scheiding en recycling;
- De GDI-scores voor afval (productie en hergebruik) zijn voor verbetering vatbaar (zie extra projecten en activiteiten). De hoeveelheid afval per inwoner is in Steenbergen relatief hoog;
- Bij de reiniging van de openbare ruimte wordt minder gestuurd op frequentie maar meer op beeldkwaliteit. In 2014-2015 is deze aanpak in 3 pilotgebieden getest;
- 2015 zal het educatieproject Koos de Vuilnisman weer worden uitgevoerd.

Projecten en acties 2016–2018:

- Uitvoering Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2020, reeds gepland collegeprogramma MR5a.

4.1.1 Extra projecten en activiteiten

In de GDI zijn twee indicatoren voor afval opgenomen. Hieronder wordt de stand van zaken weergegeven inclusief de actie die leidt tot een verbetering van de score:

Afvalproductie

Omschrijving: totaal ingezamelde hoeveelheid grof + fijn huishoudelijk afval (gescheiden ingezameld en restafval)

Bron: Afvalmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,3 (gemiddelde score = 6,5)
- De totale hoeveelheid afval per inwoner is in Steenbergen relatief hoger dan gemiddeld. Waarom dit zo is, is moeilijk te verklaren. Het feit dat Steenbergen geen tariefdifferentiatie kent en de omringende gemeenten wel, zou kunnen bijdragen aan de hoeveelheid (afvaltoerisme). In samenwerking met Bergen op Zoom en Woensdrecht wordt in 2015 gewerkt aan de voorbereiding van een afvalstoffenbeleidsplan. Hierin speelt zowel preventie als hergebruik een rol.

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Extra inzet op deze GDI-indicator maakt onderdeel uit van de uitvoering van het Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2020 , reeds gepland collegeprogramma MR5a.

Hergebruik

Omschrijving: scheidingspercentage grof + fijn huishoudelijk afval

Bron: Afvalmonitor, Omrin

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,6 (gemiddelde score = 4,9)
- Op het gebied van afvalscheiding scoort Steenbergen iets beter dan de gemiddelde gemeente. Door de verspreiding van papiercontainers in de hele gemeente zal de scheiding waarschijnlijk nog verder worden verbeterd. Aansluitend op een landelijke trend streeft Steenbergen op termijn naar een afvalloze samenleving, waarbij alle reststromen gescheiden worden ingezameld en hergebruikt. Als regionale tussendoelstelling voor 2017 geldt een hoeveelheid restafval van 150 kg/inwoner. In het in 2015 op te stellen afvalstoffenbeleidsplan zal een en ander verder worden uitgewerkt.

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Extra inzet op deze GDI indicator maakt onderdeel uit van de uitvoering van het Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2020 , reeds gepland collegeprogramma MR5a.

4.2 Duurzaam beheren: Water

Ambities 2020:

- Nauwe samenwerking op het gebied van waterbeheer met de diverse waterpartners.

Uitvoering 2014–2015:

- In nauwe samenwerking met de verschillende waterpartners wordt continu gewerkt aan de verduurzaming van het waterbeleid. Op dit moment is een Afvalwaterplan in voorbereiding (regio West-Brabant, Waterschap). Hierin wordt aandacht besteed aan het omgaan met stedelijk afvalwater en de optimalisatie van het afvalwatersysteem (OAS);
- In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (v-GRP) wordt de waterketen in de brede zin bekeken, waarbij ook aandacht is voor oppervlaktewater en grondwater;
- Bij de aanschaf, het beheer en onderhoud van pompen en gemalen is energiezuinigheid een belangrijk thema. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van telemetrie en in de toekomst kunnen alle installaties continu worden gemonitord. Afwijkingen kunnen dan eerder worden opgemerkt;

- Het landelijke programma 'Ruimte voor de rivier' is voor Steenbergen ook belangrijk. De 'Waterberging Volkerak-Zoommeer' is één van de ruim 30 projecten in het programma. De leveringszekerheid en de kwaliteit van de zoetwatervoorziening is hierbij een aandachtspunt (belangrijk voor agrarische ondernemers);
- In april 2015 heeft Steenbergen meegedaan aan de 'Week van het water'. Dit is een communicatieproject gericht op inwoners, bedrijven en scholen (lespakket) wat wellicht de komende jaren herhaald zal worden;

Projecten en acties 2016–2018:

- Verdere verduurzaming waterbeleid in nauwe samenwerking met alle waterpartners (regulier werk);
- Ontwikkeling (2016-2017) en uitvoering (2017-2018) Natuurbeleidsplan (reeds gepland, collegeprogramma MR4a).

4.2.1 Extra projecten en activiteiten

In de GDI is één indicator voor water opgenomen. Hieronder wordt de stand van zaken weergegeven inclusief de acties die leiden tot een verbetering van de score:

Water

Omschrijving: Biologische kwaliteit oppervlaktewater (vissen, waterplanten e.d.)

Bron: Kader Richtlijn Water

Jaar: 2009

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 1,4 (gemiddelde score = 3,7). De biologische kwaliteit van het oppervlaktewater is bij de meeste waterlichamen in Nederland onvoldoende. Dat geldt ook voor de regio rond Steenbergen. De belangrijkste oorzaken zijn in zijn algemeenheid: vermessing, de onnatuurlijke inrichting van waterlichamen, versnippering door gemalen en stuwen en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De gemeente heeft maar beperkte invloed op de GDI-score. De gemeente werkt samen met verschillende partners waaronder het waterschap aan de totale verduurzaming van de waterketen, maar hierbij gaat het vooral om de robuustheid van het afvalwatersysteem, ruimte voor water e.d.. De biologische kwaliteit van het oppervlaktewater wordt vooral bepaald door de inzet op natuurontwikkeling (natte ecologische verbindingzones). Daarnaast zal de mogelijke verzilting van het Krammer-Volkerak het estuarium natuurlijker maken.
In het Natuurbeleidsplan dat ontwikkeld wordt, komt dit tot uiting. Ook de overgang naar chemievrije onkruidbestrijding zal een positieve bijdrage leveren. Het is echter niet mogelijk om exact aan te geven hoe groot de inzet van de gemeente moet zijn om de GDI-score substantieel te verbeteren.

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Extra inzet op deze GDI indicator gebeurt door de ontwikkeling (2016-2017) en uitvoering (2017-2018) van het Natuurbeleidsplan (zie ook paragraaf 4.3), reeds gepland collegeprogramma MR4a.

4.3 Duurzaam beheren: Groen

Ambities 2020:

- Biodiversiteit wordt actief meegenomen in de verbetering van het openbaar groen binnen de kom (streven naar groenbeheer gericht op duurzaamheid).
- De gemeente is actief in het stimuleren van agrarisch particulier landschapsbeheer.
- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie richting de burger op het gebied van bevordering van de biodiversiteit.

Uitvoering 2014–2015:

- Ten behoeve van de overgang naar chemievrije onkruidbestrijding (landelijk streven 2016) wordt geëxperimenteerd met alternatieven. De toepassing van Ultima was niet zo succesvol;
- Bij reconstructies e.d. wordt standaard rekening gehouden met de diversiteit in het openbaar groen en wordt getracht om deze te verbeteren;
- De nestkastjesactie is in maart 2014 uitgevoerd. De inwoners van Steenberghe hebben met groot enthousiasme gereageerd op de actie om een nestkastje voor vogels aan te vragen. Voor 550 panden in Steenberghe zijn bouw pakketjes voor het maken van nestkastjes uitgedeeld;
- Agrarisch particulier landschapsbeheer wordt gestimuleerd;
- In nauwe samenwerking met het waterschap Brabantse Delta worden inrichtingsplannen voor de ecologische verbinding zones gemaakt. Hiervoor is er een samenwerkingsovereenkomst met het waterschap Brabantse Delta. In 2014 is gestart met de realisering van de ecologische verbinding zone (EVZ) in de Cruislandse kreek;
- De voorbereiding van het project 'Natuur op het erf' heeft geen doorgang kunnen vinden vanwege het ontbreken van voldoende capaciteit;
- In 2015 wordt een start gemaakt met de voorbereiding van een natuurbeleidsplan (2015 inventarisatie, 2016 beleidsvoorbereiding, 2017 vaststellen beleidsplan). De verbetering van de GDI-score voor Water (biologische kwaliteit oppervlaktewater) en Natuur (percentage natuur met bepaalde natuurkwaliteit) zal worden meegenomen bij de totstandkoming van het natuurbeleidsplan. Er is wel behoefte aan meer inzicht in de totstandkoming van de scores. De vraag is of bepaalde natuurwaarden (bv. akkerranden) wel voldoende zijn meegenomen in de score. Bij de voorbereiding van het natuurbeleidsplan zullen ook partijen als de ZLTO worden betrokken. Totdat het natuurbeleidsplan is vastgesteld zullen op ad hoc basis projecten worden uitgevoerd;
- Voor de revitalisering van het stadspark wordt in 2016 een plan van aanpak gemaakt, waarbij participatie een belangrijk uitgangspunt is.

Projecten en acties 2016–2018:

- (De voorbereiding van) de invoering van chemievrije onkruidbestrijding;
- Deelname boomfeestdag (duurzaamheidseducatie);
- Realisering ecologische verbinding zone (2016-2018) (reeds gepland collegeprogramma BOR nieuw 6);
- Extra inzet op deze GDI indicator gebeurt door ontwikkeling (2016-2017) en uitvoering (2017-2018) van het Natuurbeleidsplan (reeds gepland, collegeprogramma MR4a).

4.3.1 Extra projecten en activiteiten

In de GDI is één indicator voor groen opgenomen. Hieronder wordt de stand van zaken weergegeven inclusief de acties die leiden tot een verbetering van de score:

Natuur

Omschrijving: Natuurkwaliteit van de land- en wateroppervlakten in relatie tot de totale oppervlakte van de gemeente

Bron: CBS, PBL, Compendium voor de Leefomgeving

Jaar: 2010, of 2008 indien er geen data voor 2010 zijn

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 2,9 (gemiddelde score = 5,5)
- Deze indicator brengt in beeld hoeveel natuur elke gemeente heeft, waarbij rekening wordt gehouden met de natuurkwaliteit van die gebieden. Voor de kwaliteit van landnatuur is nog niet veel lokale informatie per gemeente beschikbaar. Daarom is teruggevallen op landelijke gemiddelde getallen. Voor de natuurkwaliteit zijn factoren toegepast voor de gemiddelde natuurkwaliteit per soort gebied:
 - recreatiegebied: 20%
 - bos en open natuurlijk terrein: 40%
 - agrarisch gebied: 5%
 - binnen- en buitenwater: de biologische kwaliteit van het oppervlaktewater conform indicator Water.

Hierdoor is de berekening van de GDI-score voor natuurkwaliteit slechts een eerste benadering. Steenbergen scoort voor dit onderwerp nog niet goed, maar dit kan ook te maken hebben met de aard van de gemeente, met name het grote agrarisch gebied in onze gemeente. In het kader van de ontwikkeling van het Natuurbeleidsplan zal heel nadrukkelijk worden gekeken naar de GDI-score en de mogelijkheid om deze positief te beïnvloeden.

Projecten en acties 2016–2018 (extra):

- Extra inzet op deze GDI indicator gebeurt door ontwikkeling (2016-2017) en uitvoering (2017-2018) van het Natuurbeleidsplan (zie ook paragraaf 4.2), reeds gepland collegeprogramma MR4a.

5 Duurzaam ondernemen/duurzame mobiliteit

Ambities 2020:

- Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt door de gemeente gestimuleerd.

Uitvoering 2014–2015:

- De ontbijtsessies voor bedrijven hebben geen vervolg gekregen door een gebrek aan voldoende belangstelling (ondanks het verzoek aan ondernemers om relevante onderwerpen aan te dragen). Bij de uitvoering van het werkprogramma 2015 en de voorbereiding van het nieuwe jaarprogramma Duurzaamheid is het zinvol om van te voren te vragen waar de ondernemers behoefte aan hebben;
- Bij 11 bedrijfsbezoeken in het kader van regulier toezicht bij kleine en middelgrote energiegebruikers is extra aandacht besteed aan energiebesparing (scans). Hierbij ging het om advisering en dus niet om het afdwingen van maatregelen. Er is een evaluatie van de acties uitgevoerd, waaruit blijkt, dat de energiescans zinvol zijn.

Projecten en acties 2016–2018:

Een activiteit uitvoeren op het gebied van duurzaam ondernemen in samenwerking met de ondernemers van Steenbergen;

- Energie Handhaving bij bedrijven (vervolg op pilot van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant).

5.1 Extra projecten en activiteiten

In de GDI zijn **drie indicatoren** voor mobiliteit opgenomen. Hieronder wordt de stand van zaken weergegeven inclusief de acties die leiden tot een verbetering van de score:

Luchtkwaliteit (stikstofdioxide en fijn stof)

Omschrijving: Voor bevolking gewogen jaargemiddelde concentratie van NO₂, in µg/m³

Omschrijving: Voor bevolking gewogen jaargemiddelde concentratie van PM₁₀, in µg/m³

Bron: NSL – Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Jaar: 2011

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,9 (gemiddelde score = 5,4);
- De luchtkwaliteit wordt voor de genoemde parameters grotendeels bepaald door de uitstoot van verkeer en vervoer. De gemeente heeft hier maar in beperkte mate invloed op. Er vinden al wel activiteiten plaats zoals het bevorderen van fietsgebruik en elektrisch rijden, maar het effect van deze activiteiten op de GDI-score is niet te bepalen. Momenteel wordt in regionaal verband de visie duurzame mobiliteit opgesteld. Duurzame mobiliteit is zowel strategisch als meer uitvoerend van aard en heeft nauwe raakvlakken met thema's als bereikbaarheid, mobiliteit, economie, milieu en leefbaarheid. Er wordt regionaal een stuurgroep (met ambtelijke regiegroep) ingesteld, met daarin de meest betrokken portefeuillehouders (Ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit, economische zaken en duurzaamheid). Te gelegentijd kan de stuurgroep uitgebreid worden met vertegenwoordigers vanuit de andere O's (Ondernemers, Onderwijsveld). De stuurgroep zal de voortgang bewaken, besluiten nemen, acties uitzetten.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Na het vaststellen van de regionale visie duurzame mobiliteit, zal een uitvoeringsprogramma duurzame mobiliteit opgesteld worden. De gemeente Steenbergen zal mede uitvoering geven aan (een) actie(s) uit dit uitvoeringsprogramma.

Vervoerswijze

Omschrijving: Het percentage van het aantal verplaatsingen per dag dat niet met de auto plaatsvindt, dus met openbaar vervoer, per fiets of lopend.

Bron: KpVV dashboard Duurzame mobiliteit

Jaar: het gemiddelde over de jaren 2004 – 2008

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 3,1 (gemiddelde score = 4,8)
- De lage score die Steenbergen voor dit onderwerp heeft, heeft vrijwel zeker te maken met de lastige bereikbaarheid met openbaar vervoer en de uitgestrektheid van de gemeente. Inwoners en bedrijven zijn redelijk afhankelijk van het vervoer met de auto. De gemeente kan hier maar in zeer beperkte mate invloed op uitoefenen.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Middels regionaal overleg wordt de beschikbaarheid van het busvervoer op peil gehouden (reeds gepland, collegeprogramma JW3b);
- De fietsinfrastructuur langs de N259 (fietsverbinding Dinteloord-Bergen op Zoom) wordt uitgebreid (reeds gepland, collegeprogramma BOR1b).

CO₂ uitstoot wegverkeer

Omschrijving: De uitstoot van CO₂ door wegverkeer excl. autosnelwegen in ton CO₂ per inwoner
Bron: Klimaatmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 3,1 (gemiddelde score = 4,8). Ook deze score is moeilijk te beïnvloeden en heeft te maken met de aard van de gemeente;
- Er is deelgenomen aan de Brabantse pilot publieke laadinfrastructuur voor elektrische auto's: Eén E laadpaal met twee aansluitingen wordt in dat kader geplaatst, waardoor er nu vier oplaadpunten zijn in Steenbergen voor elektrische auto's.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Zie de acties onder 'vervoerswijze' +
- Vervolg op deelname aan de Brabantse pilot publieke laadinfrastructuur voor elektrische auto's.

6 Duurzaam wonen en leven

Ambities 2020:

- De bewoners van Steenberg en weten dat zij een bijdrage kunnen leveren aan een duurzame en leefbare samenleving, zijn bereid om een steentje bij te dragen en vertonen duurzaam gedrag.
- Duurzaamheidseducatie op scholen draagt bij aan de bewustwording van de inwoners van Steenberg en.

Uitvoering 2014–2015

- In het kader van duurzaamheidseducatie vinden acties plaats als Koos de Vuilnisman, de Week van het Water en de Boomfeestdag;
- Deelname regionale actie energieambassadeurs: Vier vrijwilligers uit de gemeente hebben een cursus tot energieambassadeur gevolgd. Zij adviseren in 2015 32 huiseigenaren in Steenberg en over energiebesparing in hun woning. Deze actie wordt in de toekomst herhaald;
- Via de Energieavond van het Sportplatform zijn verenigingen gestimuleerd om energie te besparen.

Projecten en acties 2016–2018:

- Duurzaamheidseducatie op basisscholen;
- Duurzaamheidscommunicatie via het regionaal e-loket, de eigen website en mogelijke andere kanalen.

7 Duurzame energieopwekking

Ambities 2020:

- De CO₂-uitstoot is met 30% verminderd t.o.v. 1990 (Verdrag van Kyoto).
- 20% van de gebruikte energie in Steenbergen wordt duurzaam opgewekt.

Uitvoering 2014–2015

- Er is deelgenomen aan de regionale actie zonnepanelen, maar niet voor de eigen accommodaties. Ondanks twee gehouden informatieavonden in het gemeentehuis en de nodige publiciteit rondom deze actie heeft dit (regionaal) slechts geleid tot plaatsing van zonnepanelen op 100 locaties (Steenbergen: 5). Er zijn mogelijke oorzaken aan te wijzen: het vervallen van de subsidiemogelijkheid en het gegeven dat er veel initiatieven waren. Toch zal ook deze actie door haar spin-off effect hebben bijgedragen aan het groeiende aantal zonnepanelen binnen onze gemeentegrenzen;
- De vergunningen voor de 7 windturbines op AFC Nieuw Prinsenland zijn verleend. Deze zullen wanneer gereed een capaciteit hebben van 22,4 Mw;
- Het draagvlak voor optimalisatie van de benutting van biomassa-stromen voor duurzame energieopwekking is verkend met name voor wat betreft de zogenaamde VGI-stromen (voedings- en genotmiddelenindustrie) afkomstig van de glastuinbouw in het Westland;
- De regionale Duurzame Energiemonitor wordt in verband met de nieuwe rekenmethode (SER akkoord) voor duurzame energieopwekking eerst weer in 2016 uitgevoerd.

Projecten en acties 2016–2018 :

- Opstellen regionale kansenkaart mestvergisting (2016-2017);
- Stimuleren toepassing duurzame energieopwekking (o.a. toepassing warmte-koude-opslag);
- Initiatieven naar een duurzamer gebruik en opwekking van energie actief ondersteunen (reeds gepland, collegeprogramma MR2a);
- Informatieuitwisseling/overleg/afstemming met ZLTO over duurzame energieopwekking bij agrarische bedrijven, met inachtneming van vastgesteld planologisch beleid (bijv. t.a.v. biovergisting en windmolens);
- Monitoring energie- en klimaatbeleid.

7.1 Extra projecten en activiteiten

In de GDI zijn een aantal indicatoren opgenomen die betrekking hebben op (duurzame) energie. Hieronder wordt de stand van zaken weergegeven inclusief de acties die leiden tot een verbetering van de score:

Energiegebruik

Omschrijving: Het energiegebruik van woningen (elektriciteit, gas en warmte), publieke dienstverlening (elektriciteit en gas) en wegverkeer (excl. autosnelwegen). kWh per inwoner per jaar

Bron: Klimaatmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,3 (gemiddelde score = 6,1)
- Het energiegebruik per inwoner per jaar (woningen, publieke dienstverlening en wegverkeer) is relatief hoger dan bij de gemiddelde gemeente. Dit komt

vooral door het relatieve hoge energiegebruik per gemiddelde woning (zie onderstaande tabel).

	Steenbergen	Nederland
gasgebruik alle woningtypes (temperatuurgecorrigeerd) [m3]	1.800	1.500
elektriciteitsgebruik alle woningtypes [kwh]	3.600	3.200

Het relatief hoge gemiddelde energiegebruik wordt voor een deel bepaald door het woningenbestand. In stedelijke gemeenten met veel hoogbouw is het energiegebruik over het algemeen wat lager dan in de meer landelijke gemeenten met veel vrijstaande woningen en tweekappers. In de bestaande bouw is nog veel energiewinst te realiseren.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Energiebesparingsactie woningeigenaren (bijvoorbeeld actie binnen het Convenant Meer Met Minder: koopwoningen in een wijk/wijken binnen de gemeente Steenbergen met groot energiebesparingspotentieel kunnen via site Bouwend Nederland gebruik maken van aanbod duurzame maatregelen lokale ondernemers);
- Continuering van de regionale actie energieambassadeurs;
- Extra duurzaamheidsleningen mogelijk maken;
- Inrichting regionaal energieloket (regionale actie);

Energiebesparing

Omschrijving: De energiebesparing van woningen (elektriciteit, gas en warmte) en publieke dienstverlening(elektriciteit en gas)over de periode 2010 – 2012, in %.

Bron: Klimaatmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,5 (gemiddelde score = 6,5)
- Ten aanzien van energiebesparing scoort Steenbergen gemiddeld. De acties die onder 'Energiegebruik' zijn genoemd, dragen bij aan een verdere verbetering.

Projecten en acties 2016 – 2018 (extra)

- Zie indicator Energiegebruik.

CO₂ uitstoot

Omschrijving: De CO2 uitstoot van woningen en publieke dienstverlening in ton CO2 per inwoner

Bron: Klimaatmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 2,1 (gemiddelde score = 2,1)
- De score voor CO2-uitstoot is direct gerelateerd aan het energiegebruik van woningen en publieke dienstverlening. Ook hiervoor geldt dat de acties die onder 'Energiegebruik' zijn genoemd, dragen bij aan een verdere verbetering.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Zie indicator Energiegebruik.

Hernieuwbare energie

Omschrijving: De productie van hernieuwbare energie in kWh per inwoner per jaar, omvattende warmte en elektriciteit voor alloceerbare locaties en vervoer, incl. meestook in centrales en excl. warmtewinning uit buitenlucht, geothermie en zonneboilers

Bron: Klimaatmonitor

Jaar: 2012

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 2,2 (gemiddelde score = 2,6)
- Voor dit onderwerp klopt de score zeer waarschijnlijk niet en scoort Steenbergen in werkelijkheid veel hoger. Op het grondgebied van Steenbergen wordt al relatief veel hernieuwbare energie opgewekt. Te denken valt aan de grootschalige biogasproductie bij de SuikerUnie en de aanwezige windmolens aan de Karolinadijk. In de toekomst zal de hoeveelheid opgewekte energie nog verder toenemen wanneer de windmolens op AFC Nieuw Prinsenland gerealiseerd worden. De vergunning hiervoor is inmiddels onherroepelijk; vier zullen in augustus/september 2015 gebruiksklaar zijn, de drie overige medio 2016.

Projecten en acties 2016–2018 (extra)

- Regionale monitoring hernieuwbare energie: resultaten terugkoppelen met RWS, zodat zij goed worden opgenomen in de landelijke Klimaatmonitor.

8 Sociale duurzaamheid (extra)

In de GDI zijn een groot aantal indicatoren opgenomen die betrekking hebben op Sociale duurzaamheid. De inzet op deze indicatoren vindt plaats binnen de beleidsvelden Sociale Zaken (minima, sociale zekerheid, werkloosheid, jeugdwerkloosheid), Onderwijs, Personeel en Organisatie (gendergelijkheid), Volksgezondheid, Sport, Dienstverlening (burgerparticipatie), Veiligheid, Economische zaken (werkgelegenheid) en Financiering (solvabiliteitsratio (EV/VV) en Heffingen (OZB-tarief).

Hieronder wordt per indicator de stand van zaken weergegeven inclusief de acties die leiden tot een verbetering van de score:

8.1 Minima

Omschrijving: % personen in particuliere huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum langer dan 1 jaar.

Bron: CBS

Jaar: 2011

Doel van de GDI: 0% minima.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,5 (gemiddelde score = 4,9);
- Door de verslechterde economische omstandigheden is het aantal minima de afgelopen jaren gestegen. Dat blijkt onder andere uit het aantal aanvragen voor een bijstandsuitkering. Zie voor de aantallen uitkeringsgerechtigden indicator 3. Sociale zekerheid;
- Om het aantal minima toch zo klein mogelijk te maken – betaalde arbeid is immers hiervoor het beste ‘medicijn’ – krijgen uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk ondersteuning bij het betreden van of het terugkeren op de arbeidsmarkt, onder andere door deelname aan projecten binnen de Stichting SamenWerken en door reïntegratieprojecten van de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD);
- De langverwachte Participatiewet is nu, per 1-1-2015, in werking. Deze wet heeft als doel om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen en daarmee een kleiner aantal minima;
De gemeente heeft voor de nieuwe doelgroep (alle mensen die onder de Wet Werk en Bijstand vielen, de Wajongers die niet duurzaam 100% arbeidsongeschikt zijn en de Wsw (Wet sociale werkvoorziening)-doelgroep) dezelfde taken als (voorheen) voor mensen met een bijstandsuitkering, namelijk om deze mensen ondersteuning te bieden gericht op arbeidsinschakeling en waar nodig, inkomensondersteuning;
- In verband met de komst van de Participatiewet, de verwachte financiële tekorten in het meerjaren-perspectief en om te komen tot een sluitende ketenaanpak, hebben negen deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling WVS-groep eind 2014 een adviestraject opgestart om te komen tot een Plan van Aanpak voor de herstructurering van de WVS-groep. Hiervoor zijn reeds begin 2012 door de negen gemeenteraden de uitgangspunten vastgesteld. Toen nog tegen de achtergrond van de ontwerp-Wet Werken naar Vermogen.
Door de omvang van de WSW-populatie, de garantie van de CAO-afspraken en de verbreding van de doelgroep (Wajong, WMO en AWBZ) vraagt dit traject veel overleg, afstemming en verregaande samenwerking.
De stip op de horizon voor 2016 is dat:
 - de Werkpleinen Brabantse Wal en Hart van West Brabant de regie hebben op de uitvoering van de Participatiewet voor de hele doelgroep van die wet. Het

gaat dan om werknemersdienstverlening, werkgeversdienstverlening en de WVS-groep.

Voor wat betreft de werknemersdienstverlening wordt ernaar gestreefd om een integrale beoordeling van potentiële werknemers en/of klanten te bereiken.

Wat betreft de werkgeversdienstverlening is het voornemen stappen te zetten op het gebied van account management richting bedrijven en arbeidsbemiddeling voor hoge loonwaarden en

- de WVS-groep omgevormd wordt tot een arbeidsontwikkelbedrijf, de uitvoeringsorganisatie van de twee werkpleinen.

Dit alles met als doel om meer mensen aan de slag te krijgen, dus ook minder mensen met uitkeringen sociale zekerheid.

- Nu de oude collectieve minimaregelingen per 1 januari 2015 van rijkswege zijn vervallen en we absoluut willen doorgaan de minima te ondersteunen, is er een andere weg gevonden, namelijk via subsidie en Stichting Leergeld. Stichting Leergeld voert op verzoek van de gemeente Steenbergen de Maatschappelijke Participatie Schoolgaande Kinderen uit per 1 januari 2015;
- Voor de jaren 2016-2018 worden er projecten en pilots opgezet waarbij elke burger kansen krijgt. In 2015 worden al pilots daarvoor uitgevoerd, zoals de pilot 'iedereen doet mee voor ouderen'. Tevens is er het project wat gaat leiden tot een integrale toegang in de gemeente Steenbergen: dienstverlening op maat (participatie, jeugdzorg, WMO en onderwijs) en het gemeentebrede streven naar 'één gezin, één plan en één regisseur'.

Projecten en acties 2016-2018:

- Regievoering door werkpleinen Brabantse Wal en Hart van West-Brabant op de uitvoering van de Participatiewet voor de gehele doelgroep van die wet (reeds gepland, collegeprogramma REP8a);
- De WVS fungeert als een arbeidsontwikkelbedrijf, de uitvoeringsorganisatie van de twee werkpleinen (reeds gepland, collegeprogramma REP8a);
- Projecten en pilots in het kader van de Participatiewet waarbij elke burger kansen krijgt (reeds gepland, collegeprogramma REP7b).

8.2 Onderwijs

Omschrijving: % voortijdig schoolverlaters in voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Bron: Kinderen in Tel, Databoek 2014, Verwey-Jonkerinstituut

Jaar: 2012

Doel van de GDI: 0% voortijdig schoolverlaters in VO en MBO.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,2 (gemiddelde score = 4,5). De voortijdig schoolverlaters (vsv)-cijfers voor het schooljaar 2012-2013 (voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) in de Regio West Brabant bedraagt slechts 2%. De gemeente Steenbergen scoort binnen dat gemiddelde percentage precies die 2% (in 2005/2006 was dat nog 3,8%). Sinds het peiljaar 2005-2006 is de voortijdig schooluitval met 54% teruggedrongen;
- Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) West-Brabant voert voor de achttien regiegemeenten, waaronder Steenbergen, een aantal wettelijke taken uit op het terrein van de Leerplichtwet en de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-wet). Met de RMC-wet moet worden voorkomen dat jongeren zonder zogenaamde startkwalificatie (een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo 2-

niveau) hun school verlaten. Het RBL zoekt nadrukkelijk de samenwerking op met scholen en andere instellingen.

Gezamenlijk zijn diverse maatregelen genomen rondom betere aansluiting tussen vo en mbo, extra begeleiding tijdens de schoolloopbaan, betere systemen voor het melden van verzuim en specifieke maatregelen voor de begeleiding en opvang van kwetsbare jongeren. Dat deze maatregelen werken, toont de voortdurende afname van het aantal voortijdig schoolverlaters aan.

- In 2015 is er daarnaast extra aandacht voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Daarvoor worden de contacten met het bedrijfsleven verder uitgebouwd. Er zal expliciet aandacht zijn voor 18+-jongeren die geen startkwalificatie hebben, wordt begeleiding voor kwetsbare jongeren versterkt en zullen de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders de regionale samenwerking verder uitbouwen.

Projecten en acties 2016-2018:

- Ter verdere uitvoering van de RMC-wet (regulier werk) continuering van:
 - extra aandacht voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt;
 - expliciet aandacht voor 18+-jongeren die geen startkwalificatie hebben;
 - versterking van begeleiding voor kwetsbare jongeren en
 - het verder uitbouwen door de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders van de regionale samenwerking.

8.3 Sociale zekerheid

Omschrijving: Aantal uitkeringen sociale zekerheid per 1000 inwoners (excl. volksverzekeringen en ziektewet).

Bron: CBS

Jaar: 2012

Doel van de GDI: Minimaal aantal uitkeringen sociale zekerheid per 1000 inwoners.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,8 (gemiddelde score = 5,3);
- Door de verslechterde economische omstandigheden is het aantal aanvragen voor een bijstandsuitkering de afgelopen jaren sterk gestegen. Op 1-1-2015 werden er 306 uitkeringen verstrekt op basis van de Wet Werk en Bijstand, 33 op basis van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)/Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en waren er 137 SW (Sociale Werkvoorziening) geïndiceerden;
- De Participatiewet is per 1-1-2015 in werking getreden. Het doel van de Participatiewet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen.

De gemeente heeft voor de nieuwe doelgroep (alle mensen die onder de Wet Werk en Bijstand vielen, de Wajongers die niet duurzaam 100% arbeidsongeschikt zijn en de Wsw doelgroep) dezelfde taken als (voorheen) voor mensen met een bijstandsuitkering, namelijk om deze mensen ondersteuning te bieden gericht op arbeidsinschakeling en waar nodig, inkomensondersteuning;
- Zoals bij het onderwerp 'Minima' is beschreven is de stip op de horizon voor 2016 dat:
 - de Werkpleinen Brabantse Wal en Hart van West Brabant de regie hebben op de uitvoering van de gehele doelgroep van de Participatiewet en
 - de WVS-groep omgevormd wordt tot een arbeidsontwikkelbedrijf, de uitvoeringsorganisatie van de twee werkpleinen;

- Uitkeringsgerechtigden krijgen in aanloop tot de totstandkoming van het 'ontwikkelbedrijf' – als vanouds – zoveel mogelijk ondersteuning bij het terugkeren op de arbeidsmarkt door ze te laten deelnemen aan projecten binnen de Stichting Samen Werken. De Intergemeentelijke Sociale Dienst voert verder o.a. voor de gemeente Steenbergen reïntegratieprojecten uit;
- In september 2014 is het Werkcentrum (dat onder het Werkplein Brabantse Wal valt) opgericht als reactie op de vele ontslagen bij Philip Morris en haar toeleveranciers. In het Werkcentrum werken de klantmanager werkgevers van het UWV, de ISD en binnenkort ook van de WVS samen aan hun opdracht zoveel mogelijk werkzoekenden onder te brengen bij reguliere werkgevers. Doel is om een dusdanig kwaliteit aan te bieden dat het een automatisme bij werkgevers gaat worden het werkcentrum te bellen.

Projecten en acties 2016-2018:

Idem acties Minima 8.1 en 8.2.

8.4 Gender gelijkheid

Omschrijving: Arbeidsparticipatie vrouwen in % van de potentiële beroepsbevolking vrouwen.

Bron: CBS

Jaar: Gemiddelde over 2010-2012

Doel van de GDI: Het maximum in Nederland van de arbeidsparticipatie van mannen (90%).

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,6 (gemiddelde score = 6,7);
- Onder andere ter bevordering van de gender gelijkheid biedt de gemeente Steenbergen als werkgever haar medewerkers uitstekende mogelijkheden in de combinatie zorg en arbeid, flexibele werktijden, het Nieuwe werken (thuis werken), opleidingsmogelijkheden inclusief ondersteuning bij loopbaanontwikkeling en is graag bereid om in deze sparringpartner te zijn voor de regiogemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht.
- Bij invulling van vacatures binnen onze gemeentelijke organisatie wordt uitsluitend geselecteerd op kwaliteiten van kandidaten. Ook bij begeleiding van werklozen naar betaalde arbeid is dat het enige selectie criterium.

Projecten en acties 2016-2018:

- Continuering en zo mogelijk (in samenspraak met de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht) uitbouwen van de secundaire arbeidsvoorwaarden zoals boven beschreven.

8.5 Gezondheid

A. Ernstig overgewicht volwassenen

Omschrijving: % volwassenen (> 19 jaar) met ernstig overgewicht;

Bron: Gezondheidsmonitor 2012 van elke GGD.

Jaar: 2012

Doel van de GDI: 0% volwassenen met ernstig overgewicht.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen gezondheid = 5,4 (gemiddelde score = 5,8): 15% van de volwassenen (19-64 jaar) in Steenbergen heeft ernstig overgewicht (een BMI > 30). Dit percentage is stabiel gebleven: 15% in 2008 en 15% in 2012. En 14% van de ouderen (65+) in Steenbergen heeft ernstig overgewicht (een BMI >30). Dit percentage is afgenomen, van 17% in 2008 naar 14% in 2012;
- De gemeente Steenbergen geeft jaarlijks aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD West-Brabant opdracht om zorg te dragen voor de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie. Daarnaast worden er ieder jaar maatwerkafspraken gemaakt met de GGD om in te spelen op lokale ontwikkelingen.
Onderdeel van het maatwerk is:
 - het project vraaggericht werken in Nieuw-Vossemeer: het ontwikkelen van een beweegtuin voor ouderen en
 - het geven van presentaties over leefstijl en gezondheid;
- In de nota Wmo-Volksgezondheid gemeente Steenbergen 2012-2016 is overgewicht als speerpunt opgenomen. Zo is opgenomen dat de inzet gericht is op:
 - Het voorkomen en bestrijden van overgewicht zowel bij jongeren als bij ouderen en
 - Het stimuleren van bewegen zowel bij ouderen als bij jongeren.Sportcoaches/combinatiefuncties worden ingezet om de inwoners van Steenbergen te stimuleren meer te bewegen. Zij bieden beweegprogramma's aan.

Projecten en acties 2016-2018:

- In 2016 en volgende jaren opnieuw maatwerkafspraken maken met de GGD over gezonde leefstijl, voeding, gewicht en bewegen;
- In de periode 2016-2018 een nieuwe volwassenenmonitor en ouderenmonitor afnemen. Deze monitoring zorgt voor een actueel beeld van de gezondheid van de inwoners van Steenbergen en geeft input voor de jaarlijkse maatwerkafspraken met de GGD;
- In de nieuwe nota Volksgezondheid gemeente Steenbergen 2017-2020 inzetten op het terugdringen van overgewicht. De nota wordt in 2016 opgesteld.

B. Overgewicht kinderen

Omschrijving: % kinderen (2-20 jaar) met overgewicht, per GGD-regio.

Bron: CBS

Jaar: Het gemiddelde over 2008-2011

Doel van de GDI: 0% kinderen met overgewicht.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen gezondheid = 5,4 (gemiddelde score = 5,8): In de leeftijdsgroep 0-11 jaar had in 2008 11,9% van de kinderen overgewicht. Dit percentage is als basis van de GDI genomen. In 2013 heeft de GGD West-Brabant een nieuwe jeugdmonitor 0-11 jaar uitgevoerd, waaruit blijkt dat het overgewicht onder kinderen is gedaald naar 9,3%.
In de leeftijdsgroep 12-18 jaar heeft 18% van de jongeren overgewicht;

- In het kader van de 'maatwerkafspraken' is de GGD bezig met het project Gezonde kantine op 't Ravelijn, waarbij afspraken worden gemaakt om gezonde voeding aan te bieden in de schoolkantine. Daarnaast worden gastlessen gegeven aan 2^e klassers op 't Ravelijn over gezonde voeding;
- De sportcoaches bieden beweegprogramma's aan die aanvullend zijn op het sportaanbod op de scholen;
- In 2015 wordt een nieuwe jeugdmonitor 12-18 jaar afgenomen, waardoor het beeld met betrekking tot overgewicht geactualiseerd wordt. Om een zo hoog mogelijk responsgraad te behalen, wordt de jeugdmonitor op school afgenomen. In Steenbergen zullen de enquêtes op 't Ravelijn worden afgenomen.

Projecten en acties 2016-2018:

- In het kader van de 'maatwerkafspraken' de volgende acties continueren:
 - het project Gezonde kantine op 't Ravelijn;
 - de jaarlijkse gastlessen aan 2^e klassers op 't Ravelijn over gezonde voeding;
- De sportcoaches bieden beweegprogramma's aan die aanvullend zijn op het sportaanbod op de scholen;
- In de nieuwe nota Volksgezondheid gemeente Steenbergen 2017-2020 inzetten op het terugdringen van overgewicht bij de jeugd.

8.6 Sport

Omschrijving: Toelichting indicator: % van de bevolking ouder dan 19 jaar, dat voldoet aan de NNGB norm – Nederlandse Norm Gezond Bewegen (tenminste 5 dagen per week matig intensieve lichamelijke activiteit).

Bron: Gezondheidsmonitor 2012 van elke GGD

Jaar: 2012

Doel van de GDI: zo hoog mogelijk percentage van de bevolking ouder dan 19 jaar dat sport.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 5,1 (gemiddelde score = 4,7);
- Vanuit het huidige Sportbeleid 2010-2014 wordt ingezet op:
 - het gelegenheid bieden tot sportbeoefening via het beschikbaar stellen van kwalitatief verantwoorde sportaccommodaties;
 - stimulering van sport en bewegen voor inwoners algemeen en specifieke doelgroepen (jeugd, mensen met een beperking en ouderen);
 - de inrichting van de openbare ruimte zodat die uitnodigt tot bewegen en terugdringen van de automobiliteit;
 - geven van informatie over het belang van sport en bewegen in het algemeen.

Voor het stimuleren van sport en bewegen voor inwoners algemeen en specifieke doelgroepen zijn sportcoaches werkzaam (afgerond 2 fte).

Zij zijn actief op de scholen om de jeugd in een zo vroeg mogelijk stadium kennis te laten maken met sport en bewegen en daarbij de docenten waar nodig in het vak lichamelijke opvoeding te ondersteunen. Daarnaast stimuleren zij sport en bewegen via de organisatie van buitenschoolse sportactiviteiten in de wijken in samenwerking met sportverenigingen.

De sportcoaches richten zich op de doelgroepen jeugd (6-12 jarigen), jongeren (12-23 jarigen) en ouderen (55 plus).

Voor de doelgroep: mensen met een beperking wordt gewerkt aan de realisatie van een digitaal sportloket in samenwerking met de gemeenten Bergen op Zoom

en Halderberge. In de periode januari – april 2015 zijn contacten gelegd met partijen en is geïnventariseerd welke verenigingen en instellingen in Steenbergen al activiteiten aanbieden voor mensen met een beperking of dit graag willen gaan doen. Op deze manier wordt het mogelijk om hulpvragen straks op een goede manier te beantwoorden en mensen met een beperking te matchen met een sportvereniging.

De conceptversie van het digitale sportloket is al bereikbaar via www.sportloketwest.nl

Voor dit project is een sportcoach actief gedurende 4 uur per week;

- In het najaar van 2015 wordt gestart met een onderzoek naar de beweegdeelname van de inwoners van Steenbergen. Dit moet gezien worden als een soort nulmeting op basis waarvan, via toekomstige onderzoeken, duidelijk wordt wat de toe- of afname omtrent het beweeggedrag van inwoners is. Bovendien kan via de kennis uit dit onderzoek efficiëntere sturing plaatsvinden op interventies voor inactieve doelgroepen. Dit onderzoek vormt de basis voor het te ontwikkelen nieuwe sportbeleid én het Plan van aanpak om via bredere inzet van de sportcoaches de inwoners tot sport- en bewegen te stimuleren;
- In het najaar van 2015 vindt de start plaats van de actualisering van het Sportbeleid. Naast bovengenoemd onderzoek vindt een inventarisatie plus overleg met betrokken partijen plaats om tot een gezamenlijk gedragen Sportbeleid voor de periode 2017-2019 te komen.

Projecten en acties 2016-2018:

- In 2016 wordt het definitieve Sportbeleidsplan opgesteld in samenwerking met de betrokken partijen. Uitvoering van het Sportbeleid vindt plaats in de jaren 2017 tot en met 2019 (reeds gepland, collegeprogramma SC3a);
- In de eerste helft van 2016 wordt eveneens het Plan van aanpak opgesteld om via de bredere inzet van de sportcoaches de inwoners tot meer beweegdeelname te stimuleren. In de periode 2016-2018 is de implementatie van het plan van aanpak voorzien (reeds gepland, collegeprogramma SC4a).

8.7 Burgerparticipatie

Omschrijving: Opkomstpercentage Gemeenteraadsverkiezingen 2014.

Bron: Kiesraad

Jaar: 2014 of de meest recente gemeenteraadsverkiezing

Doel van de GDI: Opkomstpercentage 100% bij gemeenteraadsverkiezingen.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 4,5 (gemiddelde score = 5,4). Vastgesteld wordt dat de waarde van de score voor burgerparticipatie binnen de GDI zeer beperkt is. Er wordt alleen gekeken naar het opkomstpercentage bij de gemeenteraadsverkiezingen en die is door de gemeentelijke organisatie niet te beïnvloeden. De score op wat verder gangbaar onder het begrip 'burgerparticipatie' wordt verstaan is daarnaast niet te meten. Bij burgerparticipatie voelen overheid, ondernemers en inwoners in de gemeente Steenbergen ieder de verantwoordelijkheid om samen de gemeenschap Steenbergen vorm te geven. Daarbij staan ze open voor elkaars meningen en

betrekken elkaar bij plannen en ontwikkelingen, waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft.

Beeldvormend overleg vindt plaats tussen college en dorpsraden. Op die manier kan kruisbestuiving plaatsvinden tussen zowel de dorpsraden onderling als tussen het college en de dorpsraden, maar vooral ook ontstaat de mogelijkheid dat dorpsraden worden betrokken in en hun bijdragen kunnen leveren aan de behartiging van het totale gemeenschapsbelang.

Er wordt ingezet op Vrijwilligerswerk.

Bij het formuleren van allerlei beleid vindt burgerparticipatie volop plaats, bijvoorbeeld bij het opstellen van het Integraal veiligheidsbeleid en Sportbeleid. Ook worden de dorpsraden en de stadsraad geconsulteerd in het kader van de evaluatie van het openbaar groen.

Echter, aangezien de score binnen de GDI voor wat betreft burgerparticipatie zich uitsluitend richt op het opkomstpercentage bij gemeenteraadsverkiezingen wordt geen actie opgenomen in het Uitvoeringsprogramma.

Projecten en acties 2016-2018:

- Geen actie.

8.8 Veiligheid

Omschrijving: Aantal geregistreerde misdrijven per 1000 inwoners.

Bron: CBS

Jaar: 2013

Doel van de GDI: geen misdrijven.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,2 (gemiddelde score = 4,8)
- Op basis van het Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Steenbergen 2012-2016 en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma worden al acties uitgevoerd, gericht op het terugdringen van het aantal misdrijven, dus het verhogen van de score. Onze score is al ruim hoger dan de gemiddelde score in Nederland. Het is aannemelijk dat onze score zal verhogen omdat in 2014 behoorlijk minder woninginbraken plaatsvonden dan in 2013. Andere vormen van misdaad blijven veelal op eenzelfde niveau.
De acties op basis van het uitvoeringsprogramma zijn:
- vorming van buurtpreventieteams (preventief in relatie tot woninginbraken) wordt gestimuleerd;
- het instrument 'tijdelijk huisverbod' wordt actief toegepast in gevallen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Via de bouwverordening worden de bouwers van woningen geattendeerd op het Keurmerk Veilig Wonen (preventief in relatie tot woninginbraken);
- Er wordt deelgenomen aan het districtelijk Donkere Dagen Offensief, tegenwoordig veelal WOS-overleg. WOS staat voor Woninginbraken, overvallen en straatroven;
- Steenbergen participeert in het Zorg- en Veiligheidshuis waarin persoonsgerichte aanpak van veel- en meerplegers en ex-gedetineerden centraal staat. Deze aanpak is gericht op terugdringen van recidive;
- Aansluiting van burgers op Burgernet, NI-Alert en Amber-Alert wordt gestimuleerd;
- Het bedrijfsleven wordt gestimuleerd om het Keurmerk Veilig Ondernemen te verkrijgen
- Er is een up to date BIBOB-beleid;

- Het vastgestelde beleid ten aanzien van de Wet Damocles wordt gehanteerd. Dit beleid regelt bestuurlijk optreden bij ontdekken van hennepplantages;
- Er wordt samengewerkt en geparticipeerd in het RIEC, het Regionaal Informatie en Expertisecentrum dat onder andere informatie verzamelt en economische machtsposities probeert te doorbreken van OMG's (motorclubs als Satudarah en No Surrender);

In 2015 wordt een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Steenberg 2016-2020 opgesteld.

Projecten en acties 2016-2018:

- Acties op basis van het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Steenberg 2016-2020. Veel van de hiervoor genoemde acties om zoveel mogelijk misdrijven te voorkomen zullen terugkomen in het dan herijkte beleid (reeds gepland, collegeprogramma BV6a).

8.9 Werkloosheid

Omschrijving: De totale werkloosheid uitgedrukt als het aantal WW-uitkeringen per 1000 inwoners van 15 tot 65 jaar.

Bron: CBS

Jaar: 2012

Doel van de GDI: Geen werkloosheid, uitgedrukt in WW-uitkeringen.

Stand van zaken:

- Score Steenberg = 5,3 (gemiddelde score = 6,0)
- In september 2014 is het Werkcentrum opgericht als reactie op de vele ontslagen bij Philip Morris en haar toeleveranciers. Het Werkcentrum begeleidt met werkloosheid bedreigde werknemers van werk naar werk en koppelt werkgevers die op zoek zijn naar nieuwe krachten aan werkzoekenden uit de regio. In het Werkcentrum werken de klantmanager werkgevers van het UWV, de ISD en binnenkort ook van de WVS samen aan hun opdracht zoveel mogelijk werkzoekenden onder te brengen bij reguliere werkgevers. Doel is om een dusdanig kwaliteit aan te bieden dat het een automatisme bij werkgevers gaat worden het werkcentrum te bellen.

Projecten en acties 2016-2018:

- Continuering van het Werkcentrum.

8.10 Jeugdwerkloosheid

Omschrijving: Percentage niet-werkende werkzoekende jongeren van 16 t/m 22 jaar.

Bron: Verwey-Jonker Instituut

Jaar: 2010

Doel van de GDI: 0% niet-werkende werkzoekende jongeren van 16 t/m 22 jaar.

Stand van zaken:

- Score Steenberg = 8,1 (gemiddelde score = 7,6);

- Binnen de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) is er het hele jaar door speciale aandacht voor jongeren en hier wordt ook specifiek op ingezet. Zo is er in 2014 een 'jongerencoach/klantmanager jongeren' van start gegaan. De jongerencoach spreekt alle jongeren door onder andere individuele gesprekken of het houden van een wekelijkse workshop.

Er zijn een tweetal situaties m.b.t. jongeren (18-27 jaar) mogelijk:

1. Een jongere zonder startkwalificatie in een uitkeringssituatie:
 - a. Jongeren 18-21: Worden overgedragen aan de trajectbegeleidster van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC);
 - b. Jongeren 21-23: Worden overgedragen aan het Leerwerkloket UWV;
 - c. Jongeren 23-27: Worden op grond van de scholingsplicht verplicht om een startkwalificatie te behalen.
2. Een jongere met startkwalificatie in een uitkeringssituatie. Hier wordt door middel van het opstellen van een persoonlijk trajectplan, gezamenlijke workshops en individuele gesprekken met een klantmanager de jongere zo snel mogelijk begeleid naar betaald werk.

Er vindt dus een nauwe samenwerking plaats tussen ISD – RMC en UWV als het gaat om scholingsverplichting dan wel (het voorkomen van) jeugdwerkloosheid

Projecten en acties:

- Continuering activiteiten 'jongerencoach/klantmanager jongeren'.

8.11 Werkgelegenheid

Omschrijving: De verandering van het aantal banen van werknemers in de jaren 2008 tot 2012, in %.

Bron: CBS

Jaar: 2012

Geen omschreven GDI-doelstelling voor werkgelegenheid.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 2,8 (gemiddelde score = 2,8)
- Nu de economische visie is vastgesteld, wordt een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld. Met deze visie en uitvoeringsprogramma wordt onder andere gestreefd naar behoud en uitbreiding van lokale werkgelegenheid, aansluitend bij de kansen voor deze regio.

Aandachtgebieden binnen de visie en het uitvoeringsprogramma zijn:

1. Topsector Biobased/Agrofood. Deze sector biedt grote kansen binnen de regio en met name de gemeente Steenbergen;
2. Regionale samenwerking. De gemeente Steenbergen profileert zich en zet zich in als een actieve economische (overleg) partner binnen de regio;
3. Acquisitie en bedrijfsbezoek. De gemeente zet zich (samen met Rewin, BOM en de regio) actief in op acquisitie van nieuwe vestigers en bezoek van ondernemers binnen de gemeente. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar vestigers op het Agro & Foodcluster Nieuw Prinsenland, knooppunt in de biobased economy, en de uitbreidingslocatie van Reinierpolder 1;
4. De recreatieve kansenkaart. Deze kansenkaart moet inzicht geven in fysieke mogelijkheden voor de uitbouw van de recreatieve sector;
5. De verbinding tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Hierbij wordt aandacht geschonken aan het combineren van verschillende onderwerpen en ontwikkelingen (Biobased, duurzame energie, marketing en promotie).

- Het starterscentrum Bergen op Zoom/Roosendaal heeft in het kader van de economische bedrijvigheid een faciliterende rol en steeds meer startende ondernemers weten de weg ernaar te vinden;

Projecten en acties 2016-2018:

- Het Uitvoeringsprogramma, behorend bij de Economische Visie, dat inzet op de genoemde aandachtsgebieden uit de Economische Visie, uitvoeren.
Dat houdt onder andere in:
 - in 2016 onderzoeken hoe de afstemming tussen vraag en aanbod van stageplaatsen van lokale ondernemers en het onderwijs verbeterd kan worden (reeds gepland, collegeprogramma JW4a);
 - ook in de jaren 2016 t/m 2018 de samenwerking in de regio met Rewin, BOM, Strategic Board en AFC intensiveren. Daarnaast ondersteunen van een actieve acquisitie om nieuwe bedrijven aan te trekken die werkgelegenheid met zich meebrengen (reeds gepland, collegeprogramma REP 4-5-6b);
 - ook in de jaren 2016 t/ 2018 samen met ondernemers onderzoeken en ontwikkelen hoe het lokale ondernemerschap versterkt kan worden. Ontwikkeling Biobased/AgroFood (reeds gepland, collegeprogramma REP5c);
 - in 2016 samen met de agrarische sector onderzoeken hoe nieuwe agrarische activiteiten in combinatie met zorg, recreatie en duurzame energie gestimuleerd kunnen worden (reeds gepland, collegeprogramma REP5e);
 - Ook in de jaren 2016 t/m 2018 het reguliere bedrijfsleven stimuleren om arbeidsplaatsen te creëren (reeds gepland, collegeprogramma REP7a).

8.12 Solvabiliteitsratio Eigen Vermogen/Vreemd Vermogen

Omschrijving: De verhouding Eigen Vermogen/Vreemd Vermogen van de gemeente.

Bron: CBS

Jaar: 2012

Doel van de GDI: Hoogste solvabiliteitsratio van Nederland

Stand van zaken:

- Score Steenberg = 6,9 (gemiddelde score = 2,3)
- De vraag is in hoeverre het bezit op de balans is afbetaald. Dat wordt uitgedrukt met solvabiliteitsratio.

De formule van de schuldratio luidt:

Schuldratio = langlopende schulden (sinds eind 2011 heeft de gemeente geen enkele langlopende lening meer lopen) + kortlopende schulden + crediteuren + overlopende passiva/balanstotaal.

Schuldratio Steenberg = $0 + 5.800.000 + 4.132.000 + 73.000 / 57.115.000$.

De balanswaarde van het bezit van de gemeente Steenberg per 31-12-2013 is als volgt:

18% van het bezit is belast met schuld (schuldratio). De resterende 82% van het bezit is afbetaald (solvabiliteitsratio).

De schuldratio van de gemeente Steenberg is met 18% laag en de solvabiliteitsratio met 82% dus hoog. Steenberg neemt nu de derde plaats in op de ranglijst met alle andere gemeenten.

De verwachting is niet dat op korte termijn langlopende schulden worden aangegaan. De kortlopende schuld hangt samen met de uitvoering van het collegeprogramma. Dit heeft een hogere prioriteit dan uitgaven uitstellen (en dus een lagere kortlopende schuld), en zo beter scoren op de GDI-index.

Projecten en acties 2016-2018:

- Geen actie.

8.13 Heffingen (OZB-tarief)

Omschrijving: Het gemiddelde OZB-tarief.

Bron: Ministerie BZK, Directie Bestuur, Democratie en Financiën

Jaar: 2014

Doel van de GDI: Laagste OZB tarief van Nederland.

Stand van zaken:

- Score Steenbergen = 6,8 (gemiddelde score = 5,8).
- In het raadsprogramma staat dat jaarlijks de lokale heffingen met het inflatiepercentage mogen worden verhoogd. Het tarief OZB voor 2015 is ook met 1,5% verhoogd vanwege de inflatie. Om beter te scoren op de GDI-index, zou het OZB-tarief niet moeten worden verhoogd, maar zou moeten worden bezuinigd op andere begrotingsposten om de begroting sluitend te krijgen. Van deze keuze wordt niet uitgegaan.

Projecten en acties 2016-2018:

- Geen actie.

BIJLAGE: SMART Overzicht projecten en acties

In de bijlage bij dit uitvoeringsprogramma zijn de projecten/acties op een rij gezet die samenhangen met:

- de Duurzaamheidsnota gemeente Steenbergen 2012-2020;
- het Regionaal Convenant Duurzaam Bouwen en
- de wens om beter te scoren in het kader van de Gemeentelijke DuurzaamheidsIndex.

Op basis van de beschikbare informatie is een inschatting gemaakt van de eventuele extra middelen die nodig zijn om de acties en projecten uit te voeren. Hierbij wordt opgemerkt dat een groot deel van de projecten/acties al behoort tot het reguliere werk of reeds geplande activiteiten.